

Saksutredning

Arkivreferanse: 2022/206-6

Saksbehandler: Mariann Skotte

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
		Kommunestyret

Høring - bedre polititjenester og beredskap

Saken gjelder

Bakgrunn

Justis- og beredskapsdepartementet v/ statsråd Mehl har bedt norske kommuner om å gi sin vurdering av tjenestene som politiet leverer, og komme med innspill til hvordan politiet kan levere bedre tjenester til lokalsamfunnet, hvilke utfordringer har kommunen når det gjelder kriminalitet, beredskap og sivile tjenester, og hvordan politiet kan bidra til å håndtere utfordringene.

Det stilles 5 konkrete spørsmål:

1. Hvilke utfordringer mener dere kommunen vil stå overfor innenfor områdene forebygging, beredskap og sivile tjenester de neste årene?
2. Er kommunen tilfreds med politiets bemanningsutvikling, tjenestestedstruktur og tjenestetilbud? Hvis ikke, hva er årsakene?
3. Både kommunen og politiet har ansvar for å sikre innbyggernes trygghet og gode tjenester. Hvordan kan polititjenestene og samarbeidet mellom kommunen, politiet og ev. andre lokale aktører som nabokommuner og fylket videreutvikles for å sikre dette? Hvilke ressurser ser kommunen for seg at de kan avsette til videreutvikling av samarbeidet om å sikre innbyggernes trygghet?
4. Hva er ønsket utvikling når det gjelder tilgjengeligheten til politiets tjenester?
 - a. Via et tjenestested i politiet?
 - b. Via fysisk tilstedeværelse annet sted enn på et tjenestested?
 - c. Via fysisk oppmøte?
 - d. Via telefon?
 - e. Via internett?
5. Ønsker kommunen et nytt tjenestested i politiet? Hvis ja, kan kommunen tilby lokaler, for eksempel samlokalisering med andre kommunale tjenester?

Vurdering

Det vises til kommentarer til de 5 spørsmålene i dokumentet *Utkast til høringsuttalelse* som ligger vedlagt.

Dokumenter

Vedlegg

- 1 Brev til kommunene om bedre polititjenester og beredskap.pdf
- 2 Utkast til høringsuttalelse

Innstilling:

Kommunestyret vedtar at dokumentet *Utkast til høringsuttalelse* oversendes Justis- og beredskapsdepartementet som Lesja kommunes høringsuttalelse i saken om bedre polititjenester og beredskap.

Mariann Skotte
ordfører

Bedre lokale polititjenester – uttale fra Lesja kommune

I brevet fra Statsråd Mehl står det; "Jeg vil med dette invitere kommunene til å gi en vurdering av tjenestene som politiet leverer, og komme med innspill til hvordan politiet kan levere bedre tjenester til lokalsamfunnet. Hvilke utfordringer har kommunen når det gjelder kriminalitet, beredskap og sivile tjenester, og hvordan kan politiet bidra til å håndtere utfordringene. I denne forbindelse er det utarbeidet et sett spørsmål som jeg ber dere besvare."

Lesja kommune vil takke Statsråden for å ta på alvor polititjenestene og lokale problemstillinger, samt at vi får svare grundig på relevante spørsmål om våre utfordringer og behov.

1. Hvilke utfordringer mener dere kommunen vil stå overfor innenfor områdene forebygging, beredskap og sivile tjenester de neste årene?

- Brann- og redningsvesenet er kanskje den viktigste samfunnskritiske beredskapen i kommunene i dag. De fleste i brann- og redningsvesenet er utdannet til å håndtere brann, hjertestans og førstehjelp. Mange av dem sitter på verdifull lokalkunnskap og må i tillegg håndtere krevende oppdrag som følge av fraværende politi og ambulanse. Brann- og redningsvesenet har i stor grad blitt til en framskutt enhet for nettopp helsevesen og politi. Våre utfordringer er at i Lesja at brannmannskapet i økende grad er først på et skadested. Brannmannskapene må utøve både ordensmyndighet og ta ansvar i akutsituasjoner, uten tilstrekkelig eller nødvendig opplæring og utdanning, og uten våpen og livsviktige medikamenter. PLIVO-øvelser har heller ikke vært systematisk gjennomført de siste årene. Slik sett utsetter brannmannskapene seg for en ekstra belastning. Det som er et statlig anliggende innenfor flere blålystjenester, har i større og større grad blitt skyvet over på det kommunale brann- og redningsvesenet. Kommunene må derfor ta seg av det økonomiske ansvaret uten at vi får økte kompensasjoner fra staten. Vi ser med bekymring på en stadig større belastning brannmannskapene får, og de økte utgiftene til kommunene.

2. Er kommunen tilfreds med politiets bemanningsutvikling, tjenestestedstruktur og tjenestetilbud? Hvis ikke, hva er årsakene?

- Innledningsvis: Lesja kommune har i mange tiår hatt sitt lensmannskontor på Dombås, sammen med Dovre kommune. Dombås politistasjon ble før politireformen benevnt som Lesja og Dovre lensmannskontor. Kontoret hadde egen lensmann, sivile stillinger, passkiosk og åpent fem dager i uken.
- Målet med nærpelitireformen var:
«et nærpolti som er operativt, synlig, tilgjengelig og som har kapasitet og kompetanse til å forebygge, etterforske og påtale kriminelle handlinger og sikre innbyggernes trygghet.»

Det må være førende at man ønsker best mulig kompetanse i Nord-Gudbrandsdalen, ikke hvor man skal ha oppmøtested. Likeså er lokalkunnskap i nærmiljøet grunnleggende for å drive best mulig etterforskning/annet politiarbeid. Et politi som er kjent med sitt nærmiljø vil være av stor betydning for å lykkes i å oppklare saker, samt å ha tillit fra innbyggerne. Vi har enorme avstander og vaktområdet er utvidet, men vi har ikke oppnådd flere politifolk i operativ tjeneste. Nærpolitireformen har i så måte mislykkes. Stillinger har blitt sentralisert fra Gudbrandsdalen til Hamar, og Lom og Dombås har blitt tappet for stillinger til Otta. Lesja og Dovre, og Lom og Skjåk, risikerer å måtte stå uten beredskap på dagtid, dersom ett av de vaktlagene vi er nede på, har måttet jobbe på natt. Beredskap og bemanning har gått ned på Dombås og i Lom, mens bemanningen på Otta har økt. Det er ønskelig at alle tre kontorer blir bemannet med ti stillinger hver, slik som forutsatt i reformarbeidet. Regjeringen må derfor ta grep og sørge for at alle våre tre politistasjoner får tilført flere stillinger og stedlig ledelse, for å kunne opprettholde et godt arbeidsmiljø, utøve forebyggende arbeid, ivareta tjenestetilbudet til innbyggerne, og sikre god og forsvarlig beredskap i hele Nord-Gudbrandsdalen.

- Som følge av politireformen ble Lom, Dombås og Sel lensmannskontorer slått sammen til Nord-Gudbrandsdal lensmannsdistrikt. Lom og Dombås ble tjenestesteder, mens Otta (Sel) ble en overordnet tjenesteenhet for alle tre kontorene. Orden og etterforskning ble seksjonert til Otta og reformen medførte at Dombås og Lom mistet lensmannen (nå politistasjonssjef). Etterforskningsenheten for Nord-Gudbrandsdal ble lokalisert på Otta, med seks stillinger. Ansatte har ved gjentatte anledninger ytret seg om at etterforskerstillinger bør være lokalisert på alle tre kontorsteder, fordi man mister nærhet til straffesakene og det som skjer i nærområdet. Det er ingenting som tilsier at man ikke kan drive etterforskning fra et hvilket som helst politikontor med dagens teknologiske løsninger, viser til evaluering fra 2021 av organisering Nord-Gudbrandsdal lensmannsdistrikt:
"I sum må en kunne si at de effektene en samling av ESEK på Otta ville få, (jf. hovedargumentene referert i beslutning fra driftsleder av 05.03.2018) ikke har vist seg å slå til. Begrepet "fagmiljø" fremstår der synonymt med fysisk samlokalisering. Erfaring viser at det ikke er slik at dette følger uten videre. At samlokalisering gjør det lettere å beholde ansatte synes heller ikke å stemme, da samtlige på ESEK har fått, søkt eller ser etter annet arbeid. Dersom en i stedet ser på fagmiljø som et produkt av kompetanse, erfaring, interesse og fellesskap, så er det trolig lettere og mer hensiktsmessig å bygge et sterkt fagmiljø med desentralisert ESEK."

De siste årene har det også vært en svekkelse av antall patruljer; før reformen hadde Nord-Gudbrandsdalen tre tilgjengelige patruljer. Det finnes ikke veiforbindelse mellom Skjåk og Lesja, man må ned til Sel kommune for å komme over fra det ene dalføret til det andre. Det er over 1,5 times kjøretid fra både Grotli i Skjåk og Bjorli i Lesja ned til Otta. Nord-Gudbrandsdalen har et areal på ca 9900 kvm². Hvis vi også tar med fylkesgrensene vestover i begge dalførene, er det hele 124 km mellom Lom og Skjåk politistasjon til Stryn politistasjon. Fra Dombås politistasjon er det 100 km til Rauma politistasjon. Vi mener det er viktig å ta med avstander på tvers av våre

fylkesgrenser mtp både responstider og beredskap. Ledelsen ved Innlandet politidistrikt utvidet sommeren 2020 vaktområdet ytterligere til å ta med midtdalskommunene Nord-Fron, Sør-Fron og Ringebu. Det ble ikke satt inn ekstra patruljer eller ressurser. Det er fortsatt samme antall patruljer på vakt og disse har fått ansvaret for et enda større geografisk område. Med Midt-Gudbrandsdalen ble vi utvidet til et vaktområde på over 13 000 kvm². Det er over 2 timers kjøretid fra fylkesgrensa Møre og Romsdal i Skjåk og Lesja, og ned til Ringebu og Fåvang. I tillegg må det nevnes at flere av våre kommuner har en stor andel fritidsinnbyggere og turister. Med et så stort geografisk vaktområde vil utrykningstiden øke og beredskapen bli ytterligere svekket. Lesja kommune har en helt klar forventning om at dagens regjering må følge opp reformens formål og styrke etaten slik at vi oppnår målene i nærpoltireformen. Nærpoltireformens hovedformål om 2 politi pr 1000 innbygger er ikke oppnådd i Nord-Gudbrandsdalen, siste fremlagte måltall er på 1,6.

3. Både kommunen og politiet har ansvar for å sikre innbyggernes trygghet og gode tjenester. Hvordan kan polititjenestene og samarbeidet mellom kommunen, politiet og ev. andre lokale aktører som nabokommuner og fylket videreutvikles for å sikre dette? Hvilke ressurser ser kommunen for seg at de kan avsette til videreutvikling av samarbeidet om å sikre innbyggernes trygghet?

- Lesja og Dovre har felles brannberedskap – med 2 brannstasjoner. Lesja samarbeider også med brannvesenet i Rauma på tvers av fylkesgrensa og pga lange avstander. Den lange responstiden til politiet medfører at det lokale brannvesenet må bruke mye tid og ressurser på politioppgaver ved hendelser inntil politiet ankommer. I reguleringen av brannvesenets ansvar brukes begrepet "ordensmyndighet" om situasjoner der brannvesenet har en stedfortrederrolle for politiet. Hva innebærer begrepet "ordensmyndighet" og hvilke fullmakter og myndighet følger begrepet? En tolkning av begrepet er presentert muntlig fra politi til befall i lokalt brannvesen, men er ikke skriftliggjort eller utdypet fra gjeldende myndigheter. Justisdepartementet må initiere en formell avklaring mellom DSB og politidirektoratet av hva begrepet innebærer. Manglende formell ramme er samtidig en utfordring ifh rettssikkerheten til tredjepart.
- Brannvesenet skal være trent på ledelse av egen innsats, også sammen med andre aktører i samvirke, men har ikke eget opplæringsopplegg for begrepet "skadestedsledelse" som også ivaretar politiets rolle på et skadested, eller andre situasjoner der brannvesenet har en stedfortrederrolle for politiet. Politiet har til sammenligning dedikert personell med spesiell opplæring som står i rollen som innsatsledere. Dette forholdet er uheldig sett fra brannvesenets side, både rent operativt, og ut fra lovverkets forventninger om dokumentert opplæring og at det heller ikke er en kompetansenorm som kan legges til grunn for gjennomføring av opplæring og øvelser. Justisdepartementet bør initiere samarbeid mellom DSB og politidirektoratet om en felles faglig norm for utøvelse av skadestedsledelse og andre lederoppgaver der brannvesenet fungerer som stedfortreder for politiet. Politiet bør

tillegges en aktiv rolle i opplæring og gjennomføring av øvelser overfor brannvesenets ledere.

4. Hva er ønsket utvikling når det gjelder tilgjengelighet til politiets tjenester?

- via et tjenestested i politiet?

Lesja kommune ønsker å opprettholde dagens løsning med en egen politistasjon på Dombås.

- via fysisk tilstedeværelse annet sted enn på et tjenestested?

Lesja kommune ønsker politiets tilstedeværelse ved dagens politistasjon, men med utvidet åpningstid.

- via fysisk oppmøte?

Lesja kommune mener det er mest hensiktsmessig at våre innbyggere kan møte politiet fysisk på politistasjonen, men da må også åpningstidene utvides. Lesja kommune kan tilby kontorfasiliteter på kommunehuset dersom det er ønskelig fra partene å møtes der.

- via telefon?

Lesja kommune forventer at politiet er tilgjengelige for både kommunen og våre innbyggere via telefon.

- via internett?

Med dagens teknologiske løsninger er det naturlig at politiet videreutvikler sine tjenester på nettet, samtidig er det viktig å påpeke at politiet må prioritere å møte publikum fysisk for de som har behov eller ønske om det.

5. Ønsker kommunen et nytt tjenestested i politiet? Hvis ja, kan kommunen tilby lokaler, for eksempel samlokalisering med andre kommunale tjenester?

Lesja kommune har tydelige forventninger om at våre tre kontorer i Nord-Gudbrandsdal må styrkes i form av stillinger og en definert stedlig ledelse.